

СПРАВА «РОМАНЮК ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF ROMANYUK v. UKRAINE)

(Заява № 26039/18)

Стислий виклад рішення від 4 грудня 2025 року

Син заявників ніс військову службу у складі пожежного відділення пожежної обслуги військової частини, яка дислокувалась в Кіровоградській області. 01 квітня 2016 року він був знайдений мертвим біля трансформаторної підстанції високої напруги на території військової частини. 01 і 02 квітня 2016 року військовим командуванням було утворено спеціальну комісію та комісію для проведення службового розслідування по факту загибелі солдата відповідно для розслідування обставин смерті сина заявників. 04 та 07 квітня 2016 року були оприлюднені результати розслідувань, проведені комісіями. Відібравши пояснення у військовослужбовців, які прибули на місце події одразу після випадку, було встановлено, що син заявників помер від ураження електричним струмом (що було підтверджено його свідоцтвом про смерть) під час спроби вчинення кримінального правопорушення разом з двома іншими військовослужбовцями (М. і Я.), а саме, спроби викрадення кольорових металів з трансформатора на електропідстанції. До семи командирів було застосовано дисциплінарне стягнення: одному оголосили догану; п'ятьом – сувору догану; а одному оголосили офіційне попередження у зв'язку з невиконанням вимог військової служби та повідомили про подальше проходження оцінювання атестаційною комісією Щ, а Я. звільнили з військової служби. 02 квітня 2016 року Кіровоградський РВП КВП ГУНП в Кіровоградській області (нині Кропивницький) порушив кримінальне провадження за фактом можливого вбивства сина заявників. У незазначену дату 2018 року заявникам було надано статус потерпілих. Також, 06 грудня 2016 року за скаргою другого заявника, що його син помер від ураження електричним струмом під час виконання незаконного наказу, військова прокуратура Кіровоградського гарнізону Південного регіону України порушила кримінальне провадження за фактом перевірки, чи призвело недбале ставлення посадових осіб військової частини до виконання своїх службових обов'язків до смерті сина заявника. 21 жовтня 2019 року військовий прокурор визнав заявників потерпілими та передав справу для подальшого розслідування до Державного бюро розслідувань (далі – ДБР) у м. Миколаїв. Органи досудового розслідування, неодноразово закривали відповідні кримінальні провадження, а національні суди неодноразово встановлювали, що розслідування були неповними, скасовували постанови про закриття кримінальних проваджень, як передчасні та постановляли відновити розслідування. Таким чином, перше провадження тривало понад чотири роки, а друге провадження, яке порушила військова прокуратура за скаргою другого заявника тривало понад три роки. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за статтями 2, 6, 8 і 13 Конвенції, що розслідування на національному рівні обставин

смерті їхнього сина було недостатньо ефективними. Європейський суд, якому належить провідна роль щодо здійснення юридичної кваліфікації фактів справи, вирішив розглянути відповідні скарги лише за процесуальним аспектом статті 2 Конвенції. Розглянувши скарги заявників, Європейський суд зазначив, що службове розслідування смерті сина заявників командування військової частини розпочало негайно після події. Хоча це розслідування не можна вважати незалежним, воно, тим не менш, дозволило встановити основні обставини події, визначити основні причини та притягнути до дисциплінарної відповідальності посадових осіб, які були причетні до настання через свою бездіяльність. Два кримінальні провадження, які стосувалися, можливого вбивства сина заявників та визначення, чи призвело недбале ставлення посадових осіб військової частини до виконання службових обов'язків до його смерті тривали понад чотири та понад три роки відповідно і характеризувалися такими значними недоліками: розслідування критикували національні суди у зв'язку з їхньою неповнотою, неповідомленням заявників про їхній перебіг, незалученням заявників як потерпілих чи непроведенням допиту заявників; слідчі неодноразово отримувати розпорядження про відновлення розслідування, оскільки вжиті ними заходи були недостатніми; твердження заявників про можливу причетність посадових осіб частини до смерті їхнього сина (у зв'язку з незаконним наказом) не були належним чином розглянуті. Європейський суд дійшов висновку, що розслідування на національному рівні обставин смерті сина заявників під час несення ним військової служби не відповідали критерію ефективності. Отже, було порушено процесуальний аспект статті 2 Конвенції. ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Оголошує заяву прийнятною;
2. Постановляє, що було порушено процесуальний аспект статті 2 Конвенції;
3. Постановляє, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити 12 000 (дванадцять тисяч) євро заявникам спільно та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
4. Відхиляє решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.